

**Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 975)**

**Ефективна ЕКОНОМІКА**



Дніпровський державний аграрно-економічний університет

ДКС Центр

Видавництво ТОВ «ДКС-центр»

## Ефективна економіка № 2, 2015

УДК 336.22:332.12

*М. А. Зінченко,*

*викладач кафедри фінансів, Одеський національний економічний університет, м. Одеса*

# ПОДАТКОВИЙ МЕТОД ФОРМУВАННЯ ВХІДНИХ ФІНАНСОВИХ ПОТОКІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ

*M. Zinchenko,*

*lecturer in Finance department, Odessa National Economic University, Odessa*

## TAX METHOD OF FORMATION INCOMING FINANCIAL FLOWS OF LOCAL BUDGETS UKRAINE

*У статті визначено, що основним джерелом утворення вхідних фінансових потоків місцевих бюджетів є ВВП, який розподіляється, в основному, за рахунок податкового методу. Встановлено кореляційний зв'язок між темпами приросту ВВП й доходів місцевих бюджетів та виявлено фактори, що впливають на порушення такого зв'язку. Аргументовано, що вагомим фактором впливу являються зміни нормативно-правового забезпечення, що доведено емпіричним шляхом. Наведено окремі індикатори доходної частини місцевих бюджетів України. Проведено діагностичний аналіз структурних змін ВВП за рахунок дослідження механізму первинного та вторинного розподілу ВВП. Визначено доходи, які утворюються при первинному розподілі ВВП з метою оцінювання діючого механізму їх вторинного розподілу шляхом використання податкового методу. Дослідженням доведено, що в Україні створено модель централізованого управління вхідними фінансовими потоками місцевих бюджетів. Розкрито, заходи, що прийняті з метою формування децентралізованих місцевих фінансів. Зроблено висновок про те, що прийняті наразі зміни податкового та бюджетного законодавства не вирішують проблем фінансової децентралізації регіонів, адже органи місцевої влади залишаються не спроможними впливати на споживання природних ресурсів у регіоні та перерозподіл доходів у громаді шляхом справляння податків, що негативно позначається на реалізації наданих таким органам повноважень по забезпеченню населення якісними повноцінними суспільними благами.*

*It was defined that GDP is the main source of incoming finance flows of local budgets and GDP is distributed mainly through of the tax method. The correlation between GDP growth rate and growth rate of local budget revenues was set. The factors affecting the breach of such correlation were established. It was argued that an important factor is changes of regulatory and legal framework that was proved empirically. It was shows some indicators revenues of local budgets Ukraine. A diagnostic analysis of structural changes in GDP through research the mechanism of primary and secondary distribution of GDP was conducted. The income that formed in primary distribution of GDP was defined for the purpose of assess the current mechanism of secondary distribution by using the tax method. Studies have shown that in*

*Ukraine created a model of centralized management of incoming financial flow of local budgets. The measures that taken in order to create decentralized local finance were characterized. It was concluded that the accepted changes in tax and budget legislation does not solve the problems of financial decentralization of regions, because local authorities are not able to influence the consumption of natural resources in the region and the redistribution of income the territorial community by collection of taxes. This is negative affects the implementation powers of local authorities by the provision of quality full-fledged of public goods.*

**Ключові слова:** фінансові потоки, місцеві бюджети, ВВП, податковий метод, доходи місцевих бюджетів.

**Keywords:** financial flows, local budgets, GDP, tax method, revenues of local budgets.

#### Постановка проблеми у загальному вигляді.

Запорукою отримання населенням якісних повноцінних суспільних благ є достатність фінансових ресурсів для забезпечення діяльності місцевих органів влади. Розбалансованість між повноваженнями таких органів та наявними фінансовими ресурсами, що залучаються для їх виконання, може призвести до економічної, соціальної та політичної кризи й не лише на рівні окремого регіону, а й усієї країни. Першопричиною таких загроз є недостатня ефективність організації управління фінансовими потоками місцевих бюджетів. У цьому зв'язку постає завдання з проведення діагностичного аналізу фінансових потоків місцевих бюджетів сформованих за рахунок використання податкового методу з метою ідентифікації їх стану та виявлення напрямів їх оптимізації.

#### Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Теоретичні та практичні аспекти фінансових потоків досліджували такі зарубіжні та вітчизняні вчені, як: Азаренкова Г. М., Баранець Г. В., Горбунов А. Р., Єрмошкіна О. В., Концева В. В., Костенко С. С., Лазичев О., Майборода О. В., Мороз Л. І., Моткуєва А. А., Новіков О. О., Уваров С. А., Хавтур О. В., Черевко В. О., Школьник І. О. та ін. Віддаючи належне їх напрацюванням, слід зазначити, що й досі в Україні залишаються не вирішеними питання оптимізації вхідних фінансових потоків місцевих бюджетів з метою підвищення рівня їх самостійності.

**Метою дослідження** є здійснення діагностичного аналізу фінансових потоків, сформованих за рахунок податкового методу перерозподілу ВВП.

#### Виклад основного матеріалу.

Основним джерелом фінансових потоків місцевих бюджетів є ВВП, за рахунок перерозподілу якого утворюється близько 95% доходів місцевих бюджетів (включаючи міжбюджетні трансферти, що надходять з державного бюджету, первинним джерелом утворення яких є ВВП країни). Тобто, на усі інші джерела припадає до 5%, що не перевищує поріг суттєвості [1]. При цьому, основним методом перерозподілу ВВП є податковий, за рахунок якого утворюється близько 80% доходів місцевих бюджетів (без врахування міжбюджетних трансфертів) (табл. 1).

**Таблиця 1.**  
**Динаміка окремих індикаторів місцевих бюджетів України за 2005-2014 рр.**

[складено автором за даними 2]

Рік	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014*
Показник										
Доходи										
- усього, млрд. грн.	53,7	75,9	107,0	137,4	134,6	159,4	181,5	225,3	221	231,7
- без урахування трансфертів, млрд. грн.	30,3	39,9	58,3	73,8	71,1	80,5	86,6	100,8	105,2	101,1
Міжбюджетні трансферти										
млрд. грн.	23,4	36	48,7	63,6	63,5	78,9	94,9	124,5	115,8	130,6
% у доходах	43,6	47,4	45,5	46,3	47,2	49,5	52,3	55,3	52,4	56,4
Податкові надходження										
млрд. грн.	23,6	30,9	44,6	59,3	59,2	67,6	73,1	85,9	91,2	87,3

% у доходах	44	40,7	41,7	43,2	44,0	42,4	40,3	38,1	41,3	37,7
% у доходах без урахування трансфертів	77,9	77,4	76,5	80,4	83,3	84,0	84,4	85,2	86,7	86,4
Неподаткові надходження										
млрд. грн.	3,5	4,8	6,4	7,6	7,8	8,8	10,9	12,6	12,1	12,2
% у доходах	6,5	6,3	6,0	5,5	5,8	5,5	6,0	5,6	5,5	5,3
Доходи від операцій з капіталом										
млрд. грн.	2,1	2,7	4,6	4,6	2,6	2,5	1,8	1,7	1,4	1,1
% у доходах	3,9	3,6	4,3	3,3	1,9	1,6	1,0	0,8	0,6	0,5
Цільові фонди										
млрд. грн.	1,1	1,5	2,7	2,3	1,5	1,6	0,8	0,6	0,5	0,5
% у доходах	2	2	2,5	1,7	1,1	1	0,4	0,2	0,2	0,2

\* дані Державної казначейської служби України за січень-грудень 2014 року (місячний звіт)

Такі данні свідчать про те, що для економіки регіону рівень перерозподілу ВВП через місцеві бюджети має важливе значення. Саме тому, доцільно встановити наскільки тісний кореляційний зв'язок між темпами приросту ВВП та темпами приросту доходів місцевих бюджетів (рис. 1).



\* дані по ВВП України за 2014 рік відсутні

**Рис. 1. Кореляційний зв'язок між темпами приросту доходів місцевих бюджетів та ВВП України**

[складено автором за даними 2, 3]

Аналіз тенденційних взаємозв'язків між темпами приросту ВВП країни та темпами приросту доходів місцевих бюджетів має важливе науково-практичне значення, адже доводить, що між цими показниками є певний кореляційний зв'язок. Разом з тим, у 2007, 2011 та 2012 роках такий зв'язок порушується. Зокрема, у 2007 році порівняно з 2006 роком темпи приросту ВВП пришвидшилися (приріст склав 32,43% порівняно з 23,26% у 2006 році), у той час як темпи приросту доходів місцевих бюджетів уповільнилися (у 2007 році приріст склав 40,98%, порівняно з 41,34% у 2006 році). Аналогічна ситуація спостерігалась у 2011 році: темпи зростання ВВП пришвидшилися та склали 20,28% (проти 18,54% у 2010 році), натомість темпи приросту доходів місцевих бюджетів уповільнилися та склали 13,86% (проти 18,43% у 2010 році). А от у 2012 році уповільнився приріст ВВП, а приріст доходів місцевих бюджетів навпаки пришвидшився. Проаналізуємо, які ж фактори вплинули на порушення зв'язку між ВВП та доходами місцевих бюджетів.

До першої групи факторів впливу відносимо правові. Тобто, внесення змін у нормативно-правові акти України, що регулюють порядок формування місцевих бюджетів у короткостроковому періоді може призвести до певних диспропорцій у структурі таких бюджетів та в обсязі надходжень до них. Так, зокрема, у 2010 році було прийнято новий Бюджетний кодекс (вступив у дію з 1.01.2011р.), яким змінено структуру доходів місцевих бюджетів. Загальновідомо, що більшість місцевих податків та зборів з 2011 року змінено: замість 16 введено 5 податків. Крім того, відбулись зміни у структурі власних та закріплених доходів, зокрема, єдиний податок, що відносився до закріплених доходів місцевих бюджетів [4], став місцевим

податком та, відповідно, його надходження – власними доходами таких бюджетів. Також, відбулись зміни у розподілі надходжень ПДФО: з 2011 року 50% ПДФО м. Києва (з 2015 року – 40%) зараховується до місцевого бюджету (решта до державного бюджету), а до цього часу 100%. У зв'язку з цим необхідно проаналізувати як змінювалась частка ВВП, що перерозподілялась через місцеві бюджети та через державний бюджет України (рис. 2).

З рис. 2 видно, що нормативно-правові зміни у структурі доходів бюджетів вплинули на співвідношення частки ВВП, що перерозподілялась через місцеві бюджети та через державний бюджет. Приріст перерозподіленого ВВП через державний бюджет у 2011 році склав 8,8%, а от через місцеві бюджети у 2011 році перерозподілено ВВП на 10,6% менше ніж у 2010 році. Це свідчить про те, що зміни у законодавстві, прийняті у 2010 році здійснили певний вплив на уповільнення темпів приросту доходів місцевих бюджетів у 2011 та 2012 роках. Разом з тим, на диспропорції 2007, 2011 та 2012 років могли вплинути і структурні зміни ВВП (друга група факторів впливу). З метою їх виявлення нагадаємо, що на етапі розподілу ВВП утворюються доходи у вигляді заробітної плати, прибутку, доходу, ренти, проценту та інших.



Рис. 2. Частка доходів місцевих бюджетів, сформованих за рахунок перерозподілу ВВП (першого етапу)

[складено автором за даними 2, 3]

З рис. 2 видно, що нормативно-правові зміни у структурі доходів бюджетів вплинули на співвідношення частки ВВП, що перерозподілялась через місцеві бюджети та через державний бюджет. Приріст перерозподіленого ВВП через державний бюджет у 2011 році склав 8,8%, а от через місцеві бюджети у 2011 році перерозподілено ВВП на 10,6% менше ніж у 2010 році. Це свідчить про те, що зміни у законодавстві, прийняті у 2010 році здійснили певний вплив на уповільнення темпів приросту доходів місцевих бюджетів у 2011 та 2012 роках. Разом з тим, на диспропорції 2007, 2011 та 2012 років могли вплинути і структурні зміни ВВП (друга група факторів впливу). З метою їх виявлення нагадаємо, що на етапі розподілу ВВП утворюються доходи у вигляді заробітної плати, прибутку, доходу, ренти, проценту та інших.

Слід зазначити, що у структурі доходів населення близько 40% займають доходи у вигляді заробітної плати, приблизно стільки ж процентів припадає на соціальну допомогу та інші одержані трансферти, біля 15% та 5% займає прибуток й змішаний дохід та одержані доходи від власності відповідно (табл. 2). Такі доходи населення перерозподіляються, зокрема, шляхом використання податкового методу та формують вхідні фінансові потоки як державного, так і місцевих бюджетів.

Таблиця 2.  
Структура доходів населення України за 2005-2014 рр.

[складено автором за даними 3]

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Доходи, млн. грн.	365,90	472,10	623,30	845,60	897,70	1101,00	1251,00	1407,20	1529,40
відносний приріст, %	-	29,02	32,03	35,67	6,16	22,65	13,62	12,49	8,68

Зарплата, млн. грн.	148,20	205,10	279,00	366,40	376,10	459,20	521,10	593,20	633,70
відносний приріст, %	-	38,39	36,03	31,33	2,65	22,10	13,48	13,84	6,83
% у доходах	40,50	43,44	44,76	43,33	41,90	41,71	41,65	42,15	41,43
Прибуток та змішаний дохід, млн. грн.	55,00	69,20	95,20	131,10	131,30	161,10	198,50	212,40	240,90
відносний приріст, %	-	25,82	37,57	37,71	0,15	22,70	23,22	7,00	13,42
% у доходах	15,03	14,66	15,27	15,50	14,63	14,63	15,87	15,09	15,75
Дохід від власності, млн. грн.	9,10	13,90	20,10	28,40	34,90	57,00	68,10	74,60	79,20
відносний приріст, %	-	52,75	44,60	41,29	22,89	63,32	19,47	9,54	6,17
% у доходах	2,49	2,94	3,22	3,36	3,89	5,18	5,44	5,30	5,18
Соціальні допомоги та інші поточні соціальні трансферти, млн. грн.	153,60	183,90	229,00	319,70	355,40	423,70	463,40	526,90	575,60
відносний приріст, %	-	19,73	24,52	39,61	11,17	19,22	9,37	13,70	9,24
% у доходах	41,98	38,95	36,74	37,81	39,59	38,48	37,03	37,45	37,64

Прибуток та змішаний дохід населення (дохід фізичних осіб від виробничої діяльності за виключенням витрат, пов'язаних з її здійсненням [3], тобто дохід суб'єктів підприємницької діяльності – фізичних осіб та осіб, що займаються незалежною професійною діяльністю) може оподатковуватися за рішенням платника податків (зареєстрованим у відповідних податкових органах), або податком на прибуток, або єдиним податком, а у окремих випадках – ПДФО. Зауважимо, що до 2012 року фізичні особи-підприємці, які отримували доходи від своєї діяльності могли сплачувати, замість вказаних податків, фіксований податок, розмір якого не залежав від розміру доходу платника податку, тобто взаємозв'язку між цими величинами немає. Щодо податку на прибуток, який може сплачуватись з прибутку та змішаного доходу населення (юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців), зазначимо, що цей податок є загальнодержавним та надходить до державного бюджету України (з 2015 року – 90%), тому не буде розглядатися в межах даного дослідження (виключення становить податок на прибуток, що стягується з підприємств комунальної форми власності та надходить до місцевих бюджетів). Натомість, єдиний податок з 2011 року є місцевим [4], а до цього часу відносився до загальнодержавних податків та був закріпленим доходом місцевих бюджетів [5, ст. 64]. Однак, позитивні зміни у структурі власних надходжень місцевих бюджетів (частка місцевих податків (зборів) зросла з 0,6% до 7,3%), які відбулись з прийняттям Податкового та Бюджетного кодексів, не здійснили суттєвий вплив на частку та розмір єдиного податку, що надходить до місцевих бюджетів (наприклад, у 2005 році єдиний податок складав 5,9% доходів місцевих бюджетів, а у 2013 році – 7,2% [2]). Крім того, встановлені фіксовані ставки податку для фізичних осіб-платників єдиного податку (усіх до 2012 року та для першої й другої групи – після 2012 року) не залежать від розміру отриманого такими суб'єктами доходу. Таким чином, все зазначене вище не дозволяє встановити наскільки тісний зв'язок між величиною вхідних фінансових потоків місцевих бюджетів у вигляді надходжень єдиного податку з фізичних осіб та величиною доходів, отриманих такими особами від провадження підприємницької діяльності.

Доходи фізичних осіб-підприємців та осіб, що займаються професійною діяльністю можуть бути об'єктом оподаткування ПДФО, що підтверджується даними річних звітів про виконання місцевих бюджетів Державної казначейської служби України (далі – ДКСУ). Так, до 2012 року надходження до місцевих бюджетів ПДФО від зазначених доходів відображалися під окремим кодом бюджетної класифікації [6] та складали менше 1% надходжень ПДФО від усіх об'єктів оподаткування [2]. Тобто, надходження ПДФО від доходів фізичних осіб-підприємців та осіб, що займаються професійною діяльністю несуттєві та не впливають на величину податкових надходжень до місцевих бюджетів.

Податковим методом перерозподіляються, зокрема, доходи населення від власності, що включають: проценти, дивіденди, роялті, аналогічні доходи, які одержують власники фінансових активів та ренту, яку одержують власники землі, надр, інших матеріальних невикористаних активів від здачі їх в оренду іншим інституційним одиницям [7]. Так, відповідно до Наказу Міністерства фінансів України «Про бюджетну класифікацію» окремим кодом виділено податки на власність, куди включено податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів й збір за першу реєстрацію транспортного засобу [6]. Тобто, з Наказу виходить, що власністю фізичних осіб, що підлягає оподаткуванню, є лише рухоме майно, упускаючи при цьому нерухоме майно, фінансові активи та інше. Слід зазначити, що в Україні доходи від власності оподатковуються ПДФО. Надходження ПДФО від власності, зокрема, дивідендів та роялті, до місцевих бюджетів трохи більше надходжень ПДФО з доходів фізичних осіб-підприємців, але, за період дослідження, також не перевищували 1% [2].

Слід зазначити, що за рахунок надходжень ПДФО формується від 27,12% (у 2012 році) до 33,41% (у 2008 році) доходів місцевих бюджетів. Тобто, ПДФО є бюджетоутворюючим податком, що надходить до місцевого бюджету у певній пропорції в залежності від його рівня (закріплений дохід [8, ст. 64]). Найбільшим об'єктом оподаткування ПДФО є заробітна плата, надходження ПДФО від цього виду доходів населення перевищують 90% [2]. Тобто, на обсяг доходів місцевих бюджетів як у цілому, так і на надходження від ПДФО, безпосередньо впливають зміни розміру заробітної плати, що підтверджують дані рис. 3.

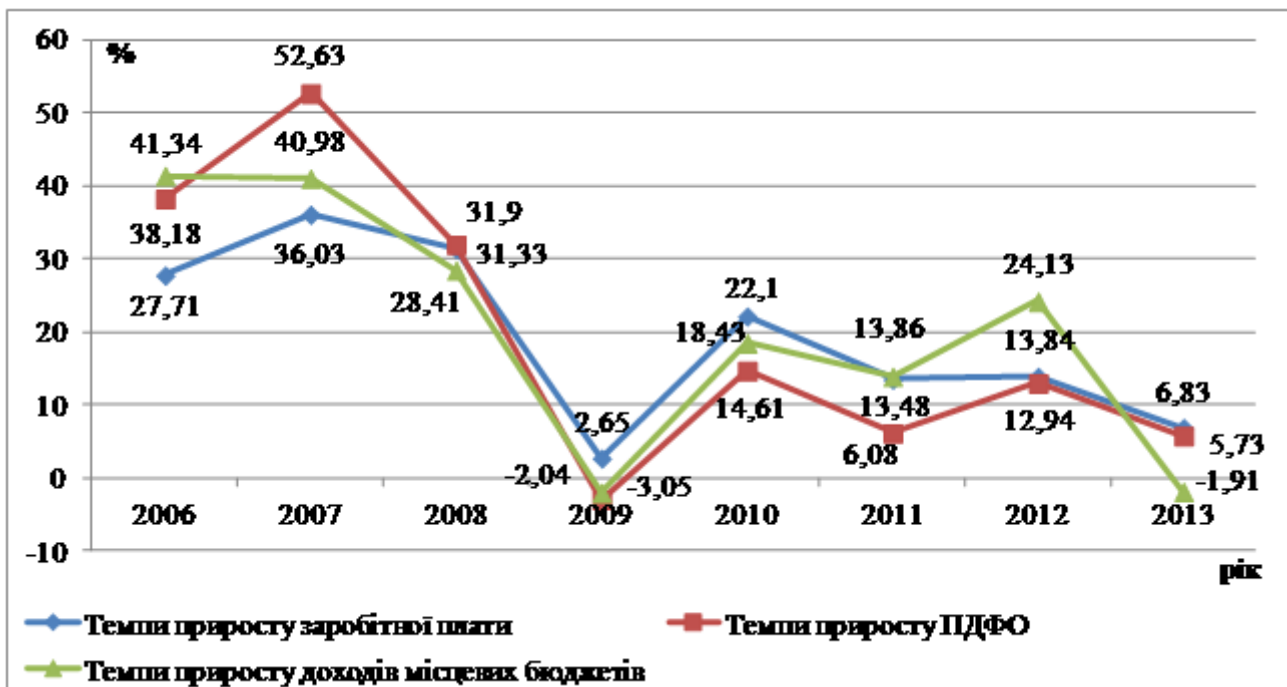


Рис. 3. Кореляційний зв'язок між темпами приросту заробітної плати та ПДФО

[складено автором за даними 2]

З рис. 3. видно, що у 2007 році темпи приросту заробітної плати та надходжень ПДФО пришвидшилися та склали 36,03% (проти 27,71% у 2006 році) та 52,64% (проти 38,18% у 2006 році) відповідно, у той час як темпи приросту доходів місцевих бюджетів уповільнилися та склали 40,98% (проти 41,34% у 2006 році). Таким чином, на уповільнення темпів приросту доходів місцевих бюджетів у 2007 році не впливав рівень заробітної плати, що може свідчити про дію інших факторів впливу.

Податковим методом перерозподіляється прибуток (дохід) підприємств, установ, організацій, який вони отримують в результаті господарської діяльності. До податків, сплачених юридичними особами за результатами своєї діяльності, відноситься податок на прибуток підприємств. Разом з тим, до місцевих бюджетів, відповідно вітчизняного законодавства, надходить лише податок на прибуток, сплачений підприємствами (установами, організаціями) комунальної форми власності. Надходження від цього джерела становлять менше 0,5% [2] доходів місцевих бюджетів, що може пояснюватися незначною кількістю таких підприємств в Україні (питома вага комунальних підприємств у загальній кількості суб'єктів ЄДРПОУ складає близько 1%, а комунальних установ (організацій) – близько 5% [2]) та від'ємними результатами їх діяльності (статистичні дані про результати їх діяльності відсутні).

Зауважимо, що доходи фізичних та юридичних осіб можуть перерозподілятися шляхом стягнення з таких осіб податків (платежів) за використання природних ресурсів. Так, відповідно ст. 13 Конституції України: «земля, її надра, атмосферне повітря, водні та інші природні ресурси, які знаходяться в межах території України ... є об'єктами права власності Українського народу. Від імені Українського народу права власника здійснюють органи державної влади та органи місцевого самоврядування ... » [9, ст. 13]. Тобто,

природно-ресурсні платежі є рентними платежами, що стягуються, зокрема, і органами місцевого самоврядування за право володіння (розпорядження, використання) природними ресурсами (національним багатством України) [9, ст. 14]. Збори за спеціальне використання природних ресурсів, відповідно до Бюджетного кодексу України, є закріпленими доходами місцевих бюджетів. Разом з тим, природні ресурси (земля, вода, надра, лісові ресурси), відповідно, ст. 142 Конституції України [9], є власністю відповідної територіальної громади, матеріальною й фінансовою основою місцевого самоврядування. Тож, очевидним є повноцінна реалізація цієї конституційної норми та переведення природно-ресурсних зборів (платежів) й екологічного податку до власних доходів місцевих бюджетів, що матимуть цільовий характер. Це сприятиме здійсненню природоохоронних й природо відтворювальних заходів органами місцевого самоврядування, які якісно вплинуть на екологічний стан кожного окремого регіону та країни в цілому.

Зміни, зокрема, порядку стягнення природно-ресурсних платежів можуть вплинути на їх надходження та, в результаті, на обсяг дохідної частини місцевих бюджетів. За останні 10 років частка природно-ресурсних платежів у доходах місцевих бюджетів коливалась від 3,74% (2007 рік) до 7,11% (2011 рік) [2]. У структурі природно-ресурсних платежів найбільшу питому вагу займає плата за землю (земельний податок та орендна плата) – від 3,63% у 2007 році до 6,21% у 2008 році доходів місцевих бюджетів. Зауважимо, що і приріст надходжень плати за землю був найбільшим у 2008 році (надходження зросли на 71,79%). В результаті проведеного дослідження нами встановлено, що таке збільшення надходжень плати за землю могло бути пов'язане із прийняттям Закону України «Про Державний бюджет України на 2008 рік та про внесення змін до деяких законодавчих актів України ([http://zakon.nau.ua/doc/?doc\\_id=412763](http://zakon.nau.ua/doc/?doc_id=412763))», яким внесено зміни до порядку нарахування земельного податку, зокрема, для земель не сільськогосподарського призначення такий податок встановлено у трикратному розмірі раніше регламентованих ставок [10].

Слід зазначити, що земля є «основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави» [9, ст. 14], яке, виступаючи фактором виробництва, приймає участь у створенні ВВП. Хоча розмір плати за землю і не залежить від результатів господарської діяльності платника податку, все ж, джерелом її сплати є його доходи, отримані в результаті розподілу (перерозподілу) ВВП. Тобто, органи місцевого самоврядування повинні бути зацікавлені не лише у ефективному використанні землі, а й у збереженні й відновленні цього природного ресурсу. На нашу думку, ефективна природно-ресурсо-вітворювальна політика на регіональному рівні позитивно вплине на величину вхідних фінансових потоків не лише у вигляді платежів за використання природних ресурсів, а й інших податкових платежів.

Крім зазначених вище, до місцевих бюджетів в Україні зараховуються й інші податкові платежі, джерелом сплати яких також виступають доходи фізичних та юридичних осіб. До таких платежів, зокрема, відносять: фіксований сільськогосподарський податок (з 1.01.2015 р. скасований, а його платники включені до 4 групи платників єдиного податку), збір за першу реєстрацію транспортного засобу (з 1.01.2015 р. скасований), екологічний податок (до місцевих бюджетів, зокрема, у 2014 році зараховувалось 35% екологічного податку, з 1.01.2015 року – 25% [8]) акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів (надходить лише до бюджету АРК (ст. 66 БКУ), а з 1.01.2015р. – 5% як надбавка до ціни) та інші. Відповідно до вітчизняного законодавства, усі зазначені податкові платежі є загальнодержавними, тобто, органи місцевого самоврядування не наділені широкими повноваженнями щодо їх справляння, вони не здійснюють достатній вплив на вхідні фінансові потоки сформовані таким чином. Такі обмеження повноважень органів влади на місцях впливає на величину надходжень, що формуються за рахунок зазначених платежів (зауважимо, що частка таких платежів становить близько 1% [2] доходів місцевих бюджетів).

**Висновки та перспективи подальших наукових розробок.** Проведений аналіз показав, що в Україні створено централізовану модель управління фінансовими потоками місцевих бюджетів, в результаті чого повноваження органів місцевої влади по мобілізації фінансових ресурсів значно обмежені, а місцеві бюджети фінансово залежні від державного бюджету. Це створює загрози для бюджетної безпеки адміністративно-територіальних одиниць, мінімізувати які можливо за рахунок зміни структури вхідних фінансових потоків місцевих бюджетів шляхом розширення переліку місцевих податків, доповнивши його природно-ресурсними платежами, екологічним податком та податком на доходи фізичних осіб. Впровадження таких норм дозволить не лише збільшити обсяги вхідних фінансових потоків, а й створити передумови сталого соціально-економічного й екологічного розвитку регіонів України. Слід зазначити, що деякі позитивні зміни у цьому напрямку вже відбулись, зокрема, плату за землю переведено до складу місцевих податків (як складову податку на майно), збільшено частку екологічного податку, рентної плати за використання лісових й водних ресурсів, рентної плати за користування надрами, які формують вхідні фінансові потоки місцевих бюджетів [8, ст.64]. Водночас, скорочення частки надходжень до місцевих бюджетів ПДФО до 60% може нівелювати збільшення обсягів вхідних фінансових потоків сформованих у вигляді податкових платежів. Таким чином, проведена наразі податкова реформа повною мірою не вирішує проблеми фінансової децентралізації регіонів, адже органи місцевої влади залишаються не спроможними впливати на споживання природних ресурсів у регіоні та перерозподіл доходів у громаді шляхом справляння податків. В результаті органи місцевої влади не мають змоги реалізувати надані їм повноваження із забезпечення населення якісними повноцінними суспільними благами.

## Література.

1. Лист Міністерства фінансів України «Про суттєвість у бухгалтерському обліку і звітності» №04230-04108 від 29.07.03 р. [Електронний ресурс]: // – Режим доступу: [http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art\\_id=33638&cat\\_id=34931](http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=33638&cat_id=34931) ([http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art\\_id=33638&cat\\_id=34931](http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=33638&cat_id=34931)).
2. Річні звіти Державної казначейської служби України [Електронний ресурс] : // – Режим доступу: <http://treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477> (<http://treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477>).
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс] : // – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (<http://www.ukrstat.gov.ua/>).
4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. – [Електронний ресурс]: // – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>).
5. Бюджетний кодекс № 2542-III від 21.06.2001 р. – [Електронний ресурс]: // – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2542-14/page3>
6. Наказ Міністерства фінансів України «Про бюджетну класифікацію» № 11 від 14.01.2011 р. – [Електронний ресурс]: // – Режим доступу: [http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article%3Fart\\_id=356065&cat\\_id=355990](http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article%3Fart_id=356065&cat_id=355990) ([http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article%3Fart\\_id=356065&cat\\_id=355990](http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article%3Fart_id=356065&cat_id=355990)).
7. Наказ Державного комітету статистики «Про затвердження Методичних вказівок щодо складання рахунку розподілу первинного доходу» № 609 (<http://zakon.nau.ua/doc/?code=v0609202-04>) від 08.11.2004 р. – [Електронний ресурс]: // – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1078.24465.0> (<http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1078.24465.0>).
8. Бюджетний кодекс України № 2456-VI від 08.07.2010 р. – [Електронний ресурс]: // – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>).
9. Конституція України № 254к/96-ВР від 28.06.1996 р. [Електронний ресурс]: // – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>).
10. Закон України «Про Державний бюджет України на 2008 рік та про внесення змін до деяких законодавчих актів України» ([http://zakon.nau.ua/doc/?doc\\_id=412763](http://zakon.nau.ua/doc/?doc_id=412763))» від 28.12.2007 р. № 107-VI [Електронний ресурс]: // – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/107-17> (<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/107-17>).

#### References.

1. Ministry of Finance of Ukraine (2003), The Sheet "On the significance of accounting and reporting", available at: [http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art\\_id=33638&cat\\_id=34931](http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=33638&cat_id=34931) ([http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art\\_id=33638&cat\\_id=34931](http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=33638&cat_id=34931))http:// (Accessed 15 February 2015)
2. State Treasury Service of Ukraine, available at: <http://treasury.gov.ua/main/uk/dotstsatalog/list?tsurrDir=146477> (<http://treasury.gov.ua/main/uk/dotstsatalog/list?tsurrDir=146477>) (Accessed 15 February 2015)
3. State Statistics Service of Ukraine, available at: <http://vuv.ukrstat.gov.ua/> (<http://vuv.ukrstat.gov.ua/>) (Accessed 15 February 2015)
4. The Verkhovna Rada of Ukraine (2010), The Tax Code of Ukraine, available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>) (Accessed 15 February 2015)
5. The Verkhovna Rada of Ukraine (2001), The Budget Code of Ukraine, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/lavs/shov/2542-14/page3> (<http://zakon3.rada.gov.ua/lavs/shov/2542-14/page3>) (Accessed 15 February 2015)
6. The Ministry of Finance of Ukraine (2011), The Order "On Budget Classification", available at: [http://vuv.minfin.gov.ua/tsontrol/uk/publish/artitsle%3Fart\\_id=356065&tsat\\_id=355990](http://vuv.minfin.gov.ua/tsontrol/uk/publish/artitsle%3Fart_id=356065&tsat_id=355990) ([http://vuv.minfin.gov.ua/tsontrol/uk/publish/artitsle%3Fart\\_id=356065&tsat\\_id=355990](http://vuv.minfin.gov.ua/tsontrol/uk/publish/artitsle%3Fart_id=356065&tsat_id=355990)) (Accessed 15 February 2015)
7. State Statistics Committee (2004), The Order "On Approval of guidelines for billing primary distribution of income", available at: <http://zakon.nau.ua/dots/?uid=1078.24465.0> (<http://zakon.nau.ua/dots/?uid=1078.24465.0>) (Accessed 15 February 2015)
8. The Verkhovna Rada of Ukraine (2010), The Budget Code of Ukraine, available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>) (Accessed 15 February 2015)
9. The Verkhovna Rada of Ukraine (1996), The Constitution of Ukraine available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>) (Accessed 15 February 2015).



10. The Verkhovna Rada of Ukraine (2007), The Law of Ukraine "On the State Budget of Ukraine for 2008 and Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine" available at: <http://zakon1.rada.gov.ua/lavs/show/107-17> (Accessed 15 February 2015).

*Стаття надійшла до редакції 20.02.2015 р.*

